

APSTIPRINĀTS
Ar Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītājas
13.06.2013. rīkojumu Nr.01-02/184.

**VALSTS TIESU EKSPERTĪŽU BIROJA
2012. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS**

Rīga 2013

Saturs

Lietotie saīsinājumi	3
1. Valsts tiesu ekspertīžu biroja pamatinformācija.....	4
1.1. Valsts tiesu ekspertīžu biroja juridiskais statuss	4
1.2. Valsts tiesu ekspertīžu biroja politikas jomas, darbības virzieni un īstenotās budžeta programmas	4
1.3. Pārskata gada galvenie uzdevumi.....	5
2. Valsts tiesu ekspertīžu biroja finanšu resursi un darbības rezultāti	5
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	5
2.2. Darbības galvenās aktivitātes un to mērķi, plānotie rezultāti un to izpildes analīze	7
2.2. Informācija par pakalpojumiem	11
2.3. Kvalitātes vadības sistēmas uzturēšana un pilnveidošana	11
3. Valsts tiesu ekspertīžu biroja personāls	12
4. Valsts tiesu ekspertīžu biroja komunikācija ar sabiedrību	14
5. 2013.gadā plānotie pasākumi	14

Lietotie saīsinājumi

ENFSI	Eiropas tiesu ekspertīžu iestāžu asociācija (<i>European Network of Forensic Science Institutions</i>)
ISO	Starptautiskā standartizācijas organizācija (<i>International Organization of Standardization</i>)
LATAK	Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs
MK	Ministru kabinets
TM	Tieslietu ministrija
VTEB	Valsts tiesu ekspertīžu birojs
ZRTEC	Ziemeļrietumu tiesu ekspertīžu centrs
LTEC	Lietuvas tiesu ekspertīžu centrs
ITEI	Igaunijas tiesu ekspertīžu institūts
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
LU	Latvijas Universitāte
JF	Juridiskā fakultāte
LATLAB	Latvijas laboratoriju asociācija
CTS	Collaborative Testing Services

1. Valsts tiesu ekspertīžu biroja pamatinformācija

1.1. Valsts tiesu ekspertīžu biroja juridiskais statuss

1921.gada 10.oktobrī pirmās Latvijas brīvvalsts MK pieņēma lēmumu par Zinātniskās tiesu ekspertīzes institūta izveidi. Jau tajā laikā valstsvīri saprata, ka tiesu ekspertīžu iestāde ir absolūti nepieciešama un neatņemama tiesību sargājošo institūciju sastāvdaļa. Gadu gaitā iestādes pakļautība un nosaukumi vairākkārt mainījušies. Kopš 2001.gada janvāra tas ir - Valsts tiesu ekspertīžu birojs. Nobriestot Latvijas valstij un tās tiesībsargājošajām iestādēm, pakāpenisku izaugsmi piedzīvoja arī VTEB, un šobrīd tā ekspertu darbs ieņem aizvien nozīmīgāku lomu kriminālprocesā, civilprocesā un administratīvajā procesā.

VTEB ir TM padotības iestāde, kuras kompetencē ir dažāda veida tiesu ekspertīžu izdarīšana, pamatojoties uz izmeklētāju, prokuroru un tiesas lēmumiem, kā arī citu juridisku un fizisku personu iesniegumiem (MK 2004. gada 14. septembra noteikumi Nr. 793 „Valsts tiesu ekspertīžu biroja nolikums”). 2008.gada 20.jūnijā VTEB akreditēts atbilstoši LVS EN ISO/IEC17025:2005 standarta „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības” prasībām.

1.2. Valsts tiesu ekspertīžu biroja politikas jomas, darbības virzieni un īstenotās budžeta programmas

Eksperta atzinums kā viens no pierādīšanas līdzekļiem ieņem aizvien nozīmīgāku lomu kriminālprocesā, civilprocesā un administratīvajā procesā. Minētais ir saistīts ar to, ka ekspertīzes rezultātā noskaidrotie fakti ir pamatoti ar objektīviem un zinātniskiem pētījumiem. Vienlaicīgi ar tiesu ekspertīzes nozīmes palielināšanos aizvien augstākas prasības procesa virzītāji, tiesa un sabiedrība izvirza tiesu ekspertu kvalifikācijai un pielietotajām izpētes metodēm. Kvalitātes pārvaldības sistēmas uzturēšana un VTEB akreditācijas sfēras paplašināšana ar jaunām ekspertīžu jomām šobrīd ir viena no svarīgākajām VTEB darbības prioritātēm, kas dod iespēju gan VTEB darbiniekiem, gan arī ekspertīžu noteicējiem būt pārliecinātiem par iegūto rezultātu pareizību un izmantoto metožu atbilstību Eiropas tiesu ekspertīžu laboratoriju praksei.

Pamatojoties uz funkcionālo pienākumu sadali atbilstoši MK 2003. gada 29. decembra rīkojumam Nr. 825 „Par Valsts policijas reorganizāciju”, VTEB nodrošina tiesu autotehniskās, rokkrakstu, reljefo identifikācijas zīmju un ķīmisko ekspertīžu - augsnes, augu valsts izcelsmes objektu, šķiedru, laku un krāsu, stikla, polimēru, metālu un to sakausējumu, autotransporta spuldziņu izpētes veikšanu. VTEB ir vienīgā ekspertīžu iestāde valstī, kur iespējama šāviena pēdu morfoloģiskā un ķīmiskā izpēte ar skenējošo elektronu mikroskopu. Līdztekus minētajiem prioritārajiem darbības virzieniem VTEB veic dokumentu tehniskās, autorības, infotehniskās, daktiloskopiskās un trasoloģiskās ekspertīzes. Tiesu ekspertu reģistrā (http://www.ta.gov.lv/lv/tiesu_ekspertu_padome_1481/tiesu_ekspertu_registrs_1474) var iepazīties ar VTEB sertificēto tiesu ekspertu sarakstu.

Lai nodrošinātu klientiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, VTEB eksperti aktīvi darbojas dažādās ENFSI ekspertu darba grupās, kas dod iespēju harmonizēt izpētes metodes, piedalīties starplaboratoriju prasmes pārbaudēs un sadarboties sarežģītu gadījumu izpētē.

VTEB darbinieki regulāri piedalās izmeklētāju, inspektoru un tiesnešu apmācības procesā.

VTEB darbība 2012.gadā finansēta no budžeta programmas 01.00.00 (klasifikācijas kods 11.00.00) „Tiesu ekspertīžu zinātniskā pētniecība” un 02.00.00 (klasifikācijas kods 99.00.00) „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”.

1.3. Pārskata gada galvenie uzdevumi

Galvenie plānotie uzdevumi 2012.gadā:

- veikt VTEB reakreditāciju visā esošajā akreditācijas sfērā atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025 un LATAK prasībām;
- paplašināt VTEB akreditācijas sfēru ar polimēru izstrādājumu ekspertīžu jomu un metodi „Krustojošos līniju secības noteikšana” dokumentu ekspertīžu jomā;
- sagatavot šāvienu pēdu izpētes ekspertīžu jomu, elementu sastāva noteikšanu ar SEM/EDS metodi un transportlīdzekļu sadursmes mehānisma izpētes metodi akreditācijai un iesniegt LATAK pieteikumu akreditācijas sfēras paplašināšanai;
- iesniegt apliecinājumus Tiesu ekspertu padomei eksperta tiesību/kvalifikācijas iegūšanai 6 ekspertiem;
- turpināt darbu ENFSI un tās ekspertu darba grupās;
- piedalīties ENFSI un citās starptautiskās prasmes pārbaudēs dažādās ekspertīžu jomās;
- turpināt darbu projektā „Eiropas mentorings tiesu ekspertīžu laboratoriju akreditācijai”.

2. Valsts tiesu ekspertīžu biroja finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

VTEB budžetu 2012.gadā veidoja programma 01.00.00 (klasifikācijas kods 11.00.00) „Tiesu ekspertīžu zinātniskā pētniecība” ar budžetu LVL 492454 un programma 02.00.00 (klasifikācijas kods 99.000.00) „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” ar budžetu LVL 15462. Budžeta līdzekļu izlietojums un rādītāju izpilde 2012.gadā un to salīdzinājums ar 2011.gadu atspoguļots 1.tabulā un 2.tabulā.

Salīdzinot ar 2011.gadu, 2012.gadā budžets samazināts par 4,3%, t.i. LVL 22292. Samazinājums saistīts ar to, ka 2011.gadā notika trīs ENFSI darba grupu sanāksmes, kuru organizēšanas izdevumus sedza no biroja budžetā iemaksātām dalības maksām.

Salīdzinot ar 2011.gadu, 2012.gadā budžets atlīdzībai nebija palielināts, līdz ar to VTEB darbiniekiem, tai skaitā ekspertiem, joprojām ir samazināta darba slodze. Ekspertu pienākumi un funkcijas, neskatoties uz noteikto nepilna laika darba nedēļu un līdz ar to arī samazināto atalgojumu, nav mazinājušies. Iepriekšminētā iemesla dēļ eksperta darbu VTEB pamet vai paliek uz pusslodzi aizvien vairāk tiesu eksperti. 2012.gadā darbu VTEB ir atstājuši 3 eksperti. Minētais palielina ekspertīžu izpildes termiņus, kas savukārt pagarina izmeklēšanas laiku krimināllietās un lietu izskatīšanas laiku tiesās. Ekspertīžu termiņi infotehniskajā ekspertīzē ir aptuveni divi gadi, autotehniskajā ekspertīzē, dokumentu tehniskajā un rokrakstu ekspertīzē – 3 mēneši. Ekspertu trūkums rada neapmierinātību ne tikai procesa virzītājos, bet arī procesos iesaistījās personās, kas vairo sabiedrības negatīvo nostāju pret izmeklēšanas un lietu izskatīšanas procesiem valstī.

Kapitālieguldījumiem atvēlētais finansējums LVL 20495 apmērā izlietots nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iegādei. Iegādāta programma *Windows 7 Ultimate* infotehniskajām ekspertīzēm un pamatlīdzekļi – videokamera *LEICA DFC495 & SW Kit* dokumentu ekspertīžu vajadzībām, transportlīdzekļa diagnostikas ierīce *AVDI Interface with cable set (OBDII+USB)* reljefo numura zīmju izpētei.

ENFSI dalības maksai atvēlēti LVL 1758.

2012.gada ieņēmumi par maksas pakalpojumiem bija plānoti LVL 10000, faktiski saņemti LVL 21109.

2012.gadā budžeta programma 01.00.00 „Tiesu ekspertīžu zinātniskā pētniecība” apgūta 99,6 % vai LVL 490670 apmērā, neizpilde ir 0,4% vai LVL 1784. Kapitālie ieguldījumi apgūti 100 %.

2012.gadā VTEB bija piešķirti līdzekļi no programmas 02.00.00 „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” skenējošā elektronu mikroskopa *Quanta 200* ar EDAX enerģiju dispersijas spektroskopu remontam. Līdzekļi apgūti 100% vai LVL 15462 apmērā.

1.tabula

Pamatbudžeta programmas 01.00.00 „Tiesu ekspertīžu zinātniskā pētniecība” finansējums un tā izlietojums (latos)

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2011.gada (faktiskā izpilde)	2012. gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	517962	486322	495670
1.1.	dotācijas	477143	476322	474561
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	40819	10000	21109
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0		
2.	Izdevumi (kopā)	522678	492454	490670
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	497566	471959	470192
2.1.1.	kārtējie izdevumi	494930	470201	468435
2.1.2.	procentu izdevumi	0		
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas, sociālie pabalsti	0		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	2636	1758	1757
2.1.5.	uzturēšanas izdevumi transfertiem	0		
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	25112	20495	20478

2.tabula

Pamatbudžeta programmas 02.00.00 „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” finansējums un tā izlietojums (latos)

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2011.gada (faktiskā izpilde)	2012. gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	15462	15462
1.1.	dotācijas	0	15462	15462
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0		
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0		
2.	Izdevumi (kopā)	0	15462	15462
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	15462	15462
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	15462	15462
2.1.2.	procentu izdevumi	0		
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas, sociālie pabalsti	0		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0		
2.1.5.	uzturēšanas izdevumi transfertiem	0		

2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0		
------	-------------------------------	---	--	--

2.2. Darbības galvenās aktivitātes un to mērķi, plānotie rezultāti un to izpildes analīze

2012.gadā VTEB neīstenoja jaunas politikas iniciatīvas. Esošais VTEB budžets atļauj nodrošināt tikai pamatfunkciju un uzdevumu izpildi.

Kvalitatīva, zinātniski pamatota tiesu ekspertīžu veikšana

2012.gadā birojā veikto ekspertīžu kopskaits (tai skaitā neizpildītās no 2011.gada) ir 1820, kas salīdzinājumā ar 2011.gadu ir par 154 jeb 7,8 % ekspertīzēm mazāk. Ekspertīžu skaits salīdzinājumā ar 2011.gadu palielinājies autotehnisko un trasoloģisko ekspertīžu jomā, augu valsts objektu, krāsu materiālu un pārklājumu, polimēru un stikla izstrādājumu izpētē, samazinājies – šķiedru, metālu, reljefo identifikācijas zīmju, grafiskajā, dokumentu tehniskajā izpētē un papillārlīniju pēdu vizualizēšanā.

Lielākā daļa no ekspertīzēm ir veiktas kriminālprocesā (76%) vai iesniegumu pārbaudes stadijā (16%). Civilprocesā ir veiktas 6%, bet administratīvajā procesā tikai 1% no kopējā ekspertīžu skaita. Ekspertīzes, kuras veiktas, pamatojoties uz personu iesniegumiem, veido aptuveni 1% no kopējā ekspertīžu skaita.

2012.gadā VTEB veikto ekspertīžu skaits ir apkopots 3.tabulā.

Vidējais ekspertīžu veikšanas ilgums 2012.gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu ir nedaudz samazinājies no 49 līdz 47 dienām, tomēr tas joprojām ir liels, kas saistīts ar ievērojamu darbietilpīgo daudzobjektu ekspertīžu un iekavēto informācijas tehnoloģiju ekspertīžu skaitu.

3.tabula

2012.gadā veikto ekspertīžu skaits

Nr.p. k.	Kods*	Ekspertīžu specialitāte	Ekspertīžu skaits 2011.gadā	Ekspertīžu skaits 2012.gadā
1.	02.01	Augsnes izpēte	7	8
2.	03.01	Transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa izpēte	47	64
3.	03.02	Sadursmes mehānisma izpēte	512	592
4.	06.02	Dzīvnieku matu izpēte	3	1
5.	07.01	Augu valsts objektu izpēte	2	13
6.	08.01	Daktiloskopiskā identifikācija	21	18
7.	08.02	Papillārlīniju pēdu vizualizēšana	59	48
8.	09.01	Dokumentu tehniskā izpēte	130	108
9.	13.01	Reljefo identifikācijas zīmju izpēte	198	128
10.	14.01	Informācijas tehnoloģiju izpēte	48	33
11.	15.	Ķīmiskā ekspertīze	6	8
12.	15.01	Dokumentu materiālu izpēte	9	11
13.	15.02	Krāsu materiālu un pārklājumu izpēte	154	169
14.	15.03	Metālu un sakausējumu izpēte	26	16

15.	15.05	Naftas produktu un viegli uzliesmojošo vielu izpēte	33	24
16.	15.08	Polimēru izstrādājumu izpēte	14	23
17.	15.12	Stikla, keramikas un to izstrādājumu izpēte	41	50
18.	15.13	Šķiedru materiālu un to izstrādājumu izpēte	57	28
19.	15.14	Šāviena pēdu ķīmiskā izpēte	23	18
20.	18.01	Rakstīta teksta lingvistiskā izpēte	2	1
21.	22.01	Grafiskā (rokrakstu) izpēte	540	408
22.	27.	Trasoloģiskā izpēte	35	47
		Kopā gadā	1974	1820

* - atbilstoši 2011.gada 21.jūnija MK noteikumiem Nr.466 „Tiesu ekspertu specialitāšu klasifikators”

Biroja eksperti 2012.gadā 104 reizes piedalījušies tiesas sēdēs, t.sk. 75% gadījumu eksperti snieguši liecības. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, kad tiesās sniegto liecību īpatsvars bija 50%, 2012.gadā tas ir būtiski palielinājies. Birojā gada beigās ir ierīkota videokonferences iekārta, kas turpmāk ļaus ekspertu nopratināšanu tiesās veikt attālināti. 2012.gada decembrī notikušas 5 videokonferences.

2012.gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktā prakse, kad eksperta atzinumu pārbauda otrs jeb „ēnu” eksperts. Lai gan šāda prakse palielina ekspertu slodzi un pasūtījumu izpildes termiņus, vienlaikus tā nodrošina eksperta atzinuma augstāku kvalitāti un rezultātu objektivitāti.

Mācību metodiskais darbs ar klientiem

Lai nodrošinātu iesniegto materiālu atbilstību ekspertīžu prasībām, 2012.gadā turpinājās darbs ar klientiem. Tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem ir sniegtas rakstiskas un mutiskas konsultācijas ekspertīžu jautājumos. Saskaņā ar VTEB darba plānu un pamatojoties uz iestāžu pieprasījumiem, ir noorganizēti 6 semināri ekspertīžu noteicējiem (sk.4.tabulu).

4.tabula

2012.gadā VTEB organizētie semināri ekspertīžu noteicējiem

Tēma	Mērķauditorija	Datums
Kvalifikācijas kursi "Notikuma vietas apskate" par tēmām: - šāviena pēdu veidošanās un to noņemšana no personu rokām. Šāviena produktu tālāka izpēte; - stikls, metāls, kvēlspuldzes, augsne, krāsas un polimēri kā kriminālistiskās izpētes objekts, to meklēšana un izņemšana notikuma vietā.	Valsts policijas eksperti kriminālisti	10.02.2012.
„Ceļu satiksmes negadījuma noformēšana ar protokolu, video un foto, kā arī saskaņotā paziņojuma noformēšana.”	Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes speciālisti	17.04.2012.

"Valsts tiesu ekspertīžu birojā veicamās ekspertīzes".	Seminārs jaunajiem tiesnešiem un tiesnešu mācību centra darbiniekiem	5.09.2012.
Seminārs par aktuāliem jautājumiem tiesu ekspertīzē "Stikla lausku, polimēru un laku krāsu materiālu izņemšana un izpēte".	Valsts policijas Satiksmes administratīvo pārkāpumu izmeklēšanas biroja darbinieki	22.11.2012.
Kvalifikācijas kursi "Notikuma vietas apskate" par tēmām: - šāviena pēdu veidošanās un to noņemšana no personu rokām. Šāviena produktu tālāka izpēte; - stikls, metāls, kvēlspuldzes, augsne, krāsas un polimēri kā kriminālistiskās izpētes objekts, to meklēšana un izņemšana notikuma vietā.	Valsts policijas eksperti, inspektori kriminālisti	13.12.2012.
Rekonstrukcija pēc šāviena pēdām notikuma vietā	Valsts policijas eksperti, inspektori kriminālisti	20.12.2012.

Prezentācijas un zinātniskās publikācijas

2012.gadā VTEB eksperti prezentējuši un publicējuši šādus darbus:

- prezentācija „*Application of the Finite Element Method in Road Accident Reconstruction*” (Ž.Butāns) konferencē „*Machine Building and Technosphere of the XXI Century*”, Sevastopolē, Ukrainā, 17.-22.09.;
- prezentācija „*Report and Scale of conclusion in Latvia State Forensic Science Bureau*” (J.Aumeistere) 2.Baltijas valstu dokumentu tehnisko un rokrakstu ekspertu zinātniski - praktiskā konferencē, 10.-11.05., LTEC, Viļņā;
- prezentācija „*Pazīmes, kas liecina par ierakstu izpildīšanu ar kreiso roku*” (I.Mjadeļeca) 2.Baltijas valstu dokumentu tehnisko un rokrakstu ekspertu zinātniski - praktiskā konferencē, 10.-11.05., LTEC, Viļņā;
- prezentācija „*Overview of the results of collaborative test in examination of intersecting lines and digital montage*” (S.Silarāja) 2.Baltijas valstu dokumentu tehnisko un rokrakstu ekspertu zinātniski - praktiskā konferencē, 10.-11.05., LTEC, Viļņā;
- prezentācija „*Determination of accelerated ink aging marks by chromatographic methods*” (V.Freidenfelds); 2.Baltijas valstu dokumentu tehnisko un rokrakstu ekspertu zinātniski - praktiskā konferencē, 10.-11.05., LTEC, Viļņā;
- prezentācija „*Latvian National ID cards*” (O.Priedīte) 2.Baltijas valstu dokumentu tehnisko un rokrakstu ekspertu zinātniski - praktiskā konferencē, 10.-11.05., LTEC, Viļņā;
- stenda ziņojums „*Dokumenta jēdziena problemātika*” (S.Silarāja) LU 70. konference, 07.02., Rīgā;
- referāts „*Secinājumu veidi un to skaidrojums dokumentu tehniskajā ekspertīzē*” (S.Silarāja) LU Juridiskās fakultātes III Juridiskās zinātnes doktorantu un zinātniskā grāda pretendentu zinātniski-praktiskā konference, 16.04., Rīgā; raksts publicēts: (ISBN 978-9984-45-583-9) Juridiskās zinātnes teorētiskie un praktiskie problēmjautājumi. Juridiskās zinātnes doktorantu un zinātniskā grāda pretendentu III zinātniski–praktiskās konferences rakstu krājums, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 294 lpp.;

- stenda ziņojums „*Eksperta atzinuma saturs un nozīme mūsdienu tiesiskajā telpā*” (S.Silarāja) LU JF starptautiskā zinātniskā konference "Tiesību aktu kvalitāte un tās nozīme mūsdienu tiesiskajā telpā", 04.-05.10., LU, Rīgā ;
- V.Freidenfelds „*The possibilities of determination of the relative age of ballpoint pen ink entries by high performance liquid chromatography*”, publicēts *Latvian Journal of Chemistry*, Nr.3, 2012;
- V.Freidenfelds „*The determination of signs of accelerated ageing of records made with ballpoint pen inks by using chromatography methods*”, iesniegts publicēšanai *Latvian Journal of Chemistry* 2012.g septembrī.

Dalība Eiropas tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijā un ekspertu darba grupās

VTEB aktīvi piedalās ENFSI un tās ekspertu darba grupās kopš 1997.gada.

Darbojoties ENFSI, ekspertiem ir iespēja piedalīties dažādu specialitāšu Eiropas tiesu ekspertu darba grupās un kopējos projektos tiesu ekspertīzes jomā, izmantojot starptautiskos fondus, kā arī nepieciešamības gadījumā veikt lietisko pierādījumu (pēdu, objektu) padziļinātu izpēti, ja to nav iespējams veikt VTEB. Tāpat ENFSI dod iespēju nodrošināt darbiniekiem pieredzes apmaiņu un kvalifikācijas celšanu augstāka līmeņa laboratorijās, nodrošināt ātru un pilnvērtīgu informācijas apmaiņu problemātisku jautājumu risināšanā, regulāri piedalīties starptautiskās prasmes pārbaudēs, kā arī iegūt akreditēto ekspertīžu iestāžu atbalstu un palīdzību starptautisko kvalitātes sistēmas standartu uzturēšanā tiesu ekspertīžu iestādē.

VTEB eksperti ir pilntiesīgi biedri Kvalitātes un kompetences komitejā, vienpadsmit ENFSI darba grupās (šķiedru, krāsu un stikla, ugunsgrēku un eksploziju izraisīto materiālu izpēti, rokrakstu, dokumentu, pirkstu pēdu, trasoloģiskās izpēti, ceļu satiksmes negadījumu analīzes, infotehnoloģijas ekspertīzes, šaujamieroču un dzīvnieku, augu un augsnes pēdu darba grupās), kā arī matu izpēti tiesu ekspertu speciālā projektu grupā (2011.gadā grupa apvienojās ar ENFSI šķiedru ekspertu darba grupu).

Biroja eksperti 2012.gadā piedalījās 7 ENFSI darba grupās – dokumentu, informācijas tehnoloģiju, šķiedru, stikla un krāsu, pirkstu pēdu, šāvienu pēdu, ugunsgrēku un eksploziju izraisīto materiālu un kvalitātes, kā arī Ziemeļvalstu Rokrakstu ekspertu darba grupas NORDIC konferencē un 6. Eiropas Tiesu Ekspertīžu Akadēmijas konferencē *EAFS2012* Hāgā.

Starptautiskā sadarbība

VTEB darbojas Baltijas valstu (Igaunijas, Latvijas, Lietuvas) Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijā. Asociācija ir izveidota 1999.gadā, un atbilstoši Baltijas valstu Tiesu ekspertīžu iestāžu vadītāju parakstītajam savstarpējās saprašanās memorandam tās mērķis ir radīt labvēlīgus apstākļus tiešām saiknēm un sadarbībai starp ekspertiestādēm. Sadarbība notiek organizējot pieredzes apmaiņas vizītes, konsultācijas, seminārus un citus līdzīgus pasākumus. Asociācijas uzdevums ir veidot kopīgu publikāciju izdošanu par tiesu ekspertīžu institūciju tiesisko aspektu un pielietoto metodoloģiju, kā arī veicināt starpvalstu ekspertiestāžu sadarbību gadījumos, kad nepieciešams veikt kopīgu pētījumu. Baltijas valstu Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijas saprašanās memorandā ir noteikts, ka asociācijas vadību uzņemas pēc kārtas katra ekspertiestāde, un tās pilnvaru laiks ir viens gads.

Minētās sadarbības ietvaros 2012.gadā VTEB darbinieki sagatavoja starplaboratoriju prasmes pārbaudi daktiloskopijas jomā Lietuvas TEC ekspertiem.

2012.gadā birojs turpināja dalību ENFSI projektā „Eiropas mentorings tiesu ekspertīžu laboratoriju akreditācijai” (EMFA-2), kurā darbojas kā viena no četrām akreditētajām mentoru laboratorijām. Biroja sadarbības partneris šajā projektā ir Krievijas Ziemeļrietumu Tiesu ekspertīžu centrs Sanktpēterburgā (ZRTEC). Projekta mērķis ir 3 gadu laikā Krievijas

ZRTEC ieviest kvalitātes pārvaldības sistēmu un sagatavot vairākas ekspertīžu jomas akreditācijai.

2012.gadā notika EMFA-2 projekta konference Melnkalnē, kurā laboratorijas atskaitījās par paveikto pirmajā projekta gadā. Pārskata periodā notika trīs vizītes ZRTEC, kuru laikā teorētiski un praktiski tika apmācīta 16 cilvēku auditoru grupa, izstrādāts darbības plāns kvalitātes sistēmas ieviešanai ZRTEC 2012.-2013.gadam, veikta izstrādāto dokumentu analīze un darbības plāna izpildes kontrole, sniegtas rekomendācijas un ieteikumi. Lai Krievijas eksperti iegūtu pieredzi dalībai prasmes pārbaudēs un identificētu nepieciešamos uzlabojumus savā darbā, VTEB eksperti sagatavoja šķiedru un dokumentu (zīmogu nospiedumu) izpētes materiālus, kā arī izvērtēja ZRTEC ekspertu iegūtos rezultātus. Septembrī ZRTEC kvalitātes vadītāja un divas ekspertes apmeklēja VTEB, iepazinās ar biroja kvalitātes sistēmu un dokumentiem, kā arī ekspertu darbu šķiedru un dokumentu ekspertīžu jomās.

2012.gadā turpinājās darbs arī Polijas Centrālā tiesu ekspertīžu institūta projektā „*Forensic Aid for Vehicle Identification*”, kura ietvaros biroja darbinieks piedalījās četrās projekta darba grupas sanāksmēs.

Normatīvo aktu projektu izstrāde

VTEB vadītāja 2012.gadā turpināja strādāt TM darba grupā, kuras uzdevums ir izstrādāt grozījumus Tiesu ekspertu likumā. VTEB vadītāja vada Tiesu ekspertu padomi, VTEB vadītājas vietnieks ir iekļauts Tiesu ekspertu sertifikācijas komisijas sastāvā.

2012.gadā VTEB eksperti turpināja darbu dažādu specialitāšu tiesu ekspertu apmācību programmu projektu izstrādē, kā arī piedalījās tiesu ekspertu kandidātu mācību ekspertīžu recenzēšanā.

2.3. Informācija par pakalpojumiem

VTEB saskaņā ar MK 2010.gada 26.janvāra noteikumiem Nr.80 „Grozījums Ministru kabineta 2008.gada 4.augusta noteikumos Nr.616 „Noteikumi par Valsts tiesu ekspertīžu biroja maksas pakalpojumu cenrādi”” sniedz maksas pakalpojumus – veic ekspertīzes pēc juridisku un fizisku personu iesniegumiem un tiesu lēmumiem civillietās visos VTEB kompetencē esošajos ekspertīžu veidos.

VTEB ir izveidota maksas pakalpojumu iesnieguma veidlapa, kas ir pieejama gan VTEB mājas lapā, gan VTEB kancelejā un kuru klientam ir iespējams aizpildīt arī iesnieguma iesniegšanas dienā birojā.

2012. gadā veiktas 145 maksas ekspertīzes.

2.4. Kvalitātes vadības sistēmas uzturēšana un pilnveidošana

Biroja kvalitātes politika ir orientēta uz efektīvas pārvaldības sistēmas uzturēšanu un nepārtrauktu pilnveidošanu birojā atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības” prasībām, veicinot nekļūdīgu, precīzu procesu izpildi birojā, tādējādi apmierinot klientu prasības.

Kvalitātes vadības jomā 2012.gadā biroja darba prioritāte bija apliecināt biroja kvalitātes pārvaldības sistēmas efektivitāti, saglabājot biroja akreditāciju atbilstoši LVS EN ISO/IEC17025 standarta prasībām, un paplašināt akreditācijas sfēru ar polimēru ekspertīžu jomu un krustojošo līniju secības noteikšanas metodi dokumentu ekspertīžu jomā.

Biroja akreditācija, tā darbības atbilstība starptautiskiem standartiem un ar to saistītais konsekvences pieaugums ir nozīmīgs starpvalstu sadarbību veicinošs faktors. Tā sekmē eksperta atzinumu atzīšanu citās valstīs, atvieglo datu apmaiņu starp ekspertīžu iestādēm un

starptautisku datubāzu izveidi. Šodien, kad pieaugusi noziedznieku mobilitāte un starpvalstu noziegumi, savstarpēja testēšanas rezultātu atzišana un informācijas apmaiņa ir ļoti svarīga.

Pārskata periodā birojā strādāts pie normatīvo un kvalitātes dokumentu izstrādes un aktualizācijas, procesu dokumentēšanas un instrukciju sagatavošanas, izstrādāti 4 jauni metožu apraksti un sagatavotas 7 jaunas metožu aprakstu versijas, veikta 5 metožu validācija, izstrādāta references materiālu, references kolekciju un datu bāzu vadības kārtība, papildinātas un izveidotas jaunas datu bāzes un kolekcijas dokumentu un augsnes ekspertīžu jomās. Sagatavoti metodiski norādījumi „Rokrakstu ekspertīzes izpētes objekta raksturojošās pazīmes” un „Secinājumu veidošanās likumsakarības rokrakstu ekspertīzē”, veikts pētījums ENFSI projekta ietvaros „*ETHG Target Fibre Study*” šķiedru ekspertīzē.

2012.gadā biroja eksperti piedalījās 9 starptautiskās prasmes pārbaudžu programmās un 3 biroja ekspertu organizētās starptautiskās starplaboratoriju salīdzināšanās, kā arī 2 iekšējās prasmes pārbaudēs, kopumā 10 ekspertīžu jomās:

- 8 ENFSI organizētos testos - šķiedru, krāsu, ugunsgrēku un viegli uzliesmojošo vielu, pirkstu pēdu vizualizācijas un identifikācijas, dokumentu, apavu pēdu, polimēru (līmleņķu) ekspertīžu jomās; šāviena pēdu jomā testa izpilde atlikta līdz iekārtas bojājuma novēršanai,
- 1 CTS (*Collaborative Testing Service*) organizētā – krāsu ekspertīžu jomā (Nr.12-546);
- biroja ekspertu organizētos Baltijas valstu starplaboratoriju testos dokumentu un dokumentu/rokrakstu izpētē,
- iekšējās prasmes pārbaudes transportlīdzekļu sadursmes mehānisma izpētē un trasoloģiskajā ekspertīzē,
- prasmes pārbaude nezināmas vielas identificēšanā, izmantojot IS spektroskopijas un SEM/EDS metodes, veikta arī LATAK novērtēšanas vizītes laikā.

Veiktajās prasmes pārbaudēs kopumā 67% rezultātu ir pilnīgi pareizi, bet neapmierinoši rezultāti nav konstatēti. Prasmes pārbaudžu rezultāti izvērtēti protokolos, noteiktas un veiktas korektīvās darbības.

2012.gadā sagatavotas starplaboratoriju prasmes pārbaudes:

- Krievijas Ziemeļrietumu Tiesu ekspertīžu centram - dokumentu (zīmogu nospiedumu) izpētē un divas prasmes pārbaudes šķiedru izpētē,
- daktiloskopijas jomā Lietuvas TEC ekspertiem.

3. Valsts tiesu ekspertīžu biroja personāls

Viens no būtiskiem VTEB uzdevumiem ir ilgtermiņā piesaistīt profesionālus un uz darba rezultātu orientētus darbiniekus, lai īstenotu VTEB uzdevumu izpildi, uzticēto funkciju īstenošanu.

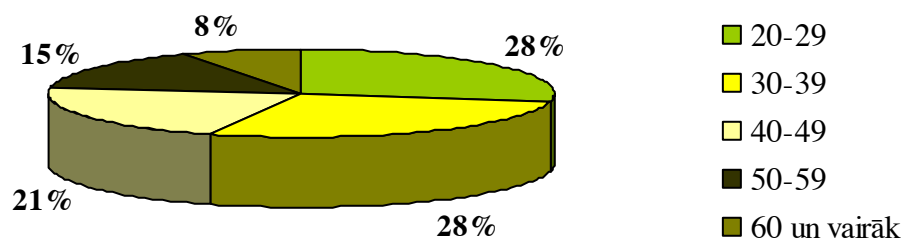
Lai nodrošinātu sistēmas efektīvu funkcionēšanu, VTEB tiek īstenota personāla politika, kuras mērķis ir nodrošināt visus procesus, kas attiecas uz darbu ar cilvēkresursiem (t.sk., atlase, vērtēšana, virzīšana, apmācība u.c.). Personāla politika tiek īstenota atbilstoši akreditācijas kritērijiem.

2012.gadā VTEB bija 51 amata vieta, vidējais faktiski nodarbināto skaits – 47, no kuriem 31 ierēdnis un 16 darbinieki.

2012.gada decembra beigās VTEB strādāja 64% sievietes un 36% vīrieši.

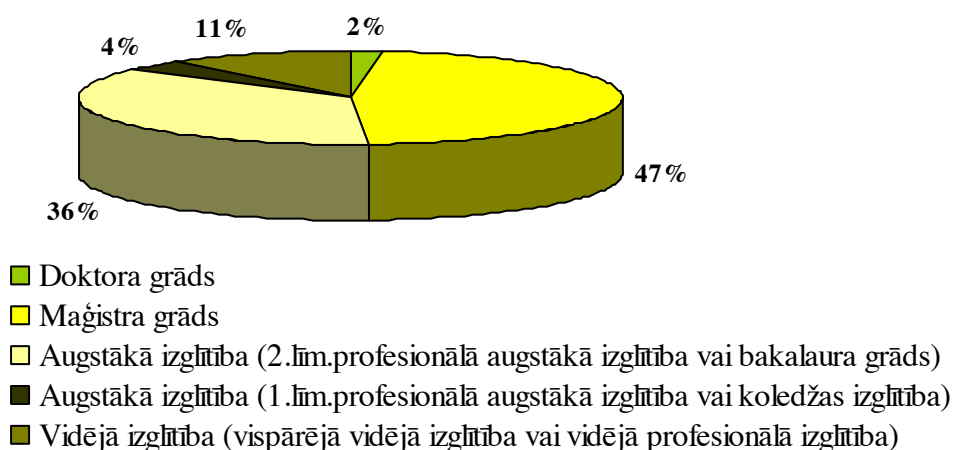
Nodarbināto vidējais vecums VTEB 2012.gadā bijis 37 gadi: 56% no visiem nodarbinātajiem VTEB bijuši vecumā no 20 līdz 39 gadiem, 36% no visiem nodarbinātajiem bijuši vecumā no 40 līdz 59 gadiem, 8% - 60 gadi un vairāk. (skat.1.attēlu.)

1.attēls
Nodarbināto procentuālais sadalījums pa vecuma grupām

Vidēji 89% VTEB nodarbināto ir augstākā izglītība. Pēc 2012.gada datiem, VTEB otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība vai bakalaura grāds ir bijis 40% nodarbināto, savukārt maģistra grāds ir 47% nodarbināto, doktora grāds – 2% nodarbināto. (skat.2.attēlu.).

2.attēls
Nodarbināto izglītības līmenis 31.12.2012.

Divi biroja darbinieki 2012.gadā pielīdzinājuši iepriekš iegūto augstāko izglītību profesionālajam maģistra grādam. Trīs darbinieki uzsākuši bakalaura studijas, viens – maģistra studijas, bet septiņi turpina studijas doktorantūrā.

2012.gadā notika 9 biroja darbinieku apmācība 10 dažādās ekspertu specialitātēs. Apmācība pabeigta 6 specialitātēs. Viens darbinieks ieguvis eksperta sertifikātus divās autotehniskās ekspertīzes specialitātēs. Sekmīgi resertificējušies 19 eksperti 29 specialitātēs.

Lai nodrošinātu efektīvu VTEB izvirzīto uzdevumu veikšanu un mērķu sasniegšanu, VTEB regulāri sekmē nodarbināto profesionālo zināšanu pilnveidošanu. VTEB apmācība tiek organizēta, izmantojot ārējās un iekšējās mācības, atbalstot dalību vietēja un starptautiska līmeņa mācībās un pieredzes apmaiņas pasākumos un darba grupās. 2012.gadā:

- 7 darbinieki paaugstinājuši kvalifikāciju:
  - pieredzes apmaiņā LTEC,
  - seminārā „Accreditation of Examination of Digital Evidence” ITEI, Tallinā ,
  - krāsu ekspertu apmācības kursos „KnowItAll-Raman-EUCAP” , Visbādenē, Vācijā;

- darbinieki apmeklējuši 31 semināru un kursus, kurus rīkojušas dažādas organizācijas (LU, RTU, LATLAB, Rīgas Stradiņa universitāte, Rīgas Zinātnes un tehnikas nams, SIA *Saint-tech*, *Derox/Malvern Instruments*, u.c.);
- nodrošināta pieeja speciālajiem tiesu ekspertīzes periodiskajiem un juridiskajiem žurnāliem – *Journal of Forensic Science*, *Forensic Magazine* un *Digital Forensic Investigator News*, *Global Forensic Science Today*, *Journal of Forensic Identification*, *Jurista vārds*;
- iegādāta speciālā literatūra dažādos ekspertīžu veidos.

Personāla mainība 2012.gadā VTEB – darba attiecības tika nodibinātas ar diviem darbiniekiem, savukārt pēc pašu vēlēšanās darba tiesiskās attiecības pārtrauktas ar diviem darbiniekiem, civildienesta attiecības – ar diviem tiesu ekspertiem.

4. Valsts tiesu ekspertīžu biroja komunikācija ar sabiedrību

2012.gadā regulāri aktualizēta informācija VTEB interneta mājas lapā (www.vteb.gov.lv). Informācija par svarīgākajiem notikumiem ievietota TM mājas lapā (www.tm.gov.lv) gan latviešu, gan angļu valodā.

Par tradīciju ir kļuvusi VTEB dalība „Ēnu” dienās, kuru mērķis ir dot iespēju skolniekiem tuvāk iepazīties ar viņus interesējošām specialitātēm un nākotnē iespējamo darba vietu. 15.februārī VTEB darbiniekus „ēnoja” 6 jaunieši no dažādām Latvijas skolām.

23.septembrī VTEB piedalījās valsts pārvaldes iestāžu Atvērto durvju dienā ar prezentāciju „CSI Latvija”.

VTEB darbinieki regulāri piedalās asins donoru kustībā.

Svarīgākie VTEB notikumi ir atspoguļoti plašsaziņas līdzekļos un elektroniskajos medijos.

5. 2013.gadā plānotie pasākumi

1. Apliecināt biroja kvalitātes pārvaldības sistēmas efektivitāti, uzturot biroja akreditāciju un biroja kompetences atzišanu akreditācijas sfērā ietvertajās ekspertīžu jomās.
2. Sagatavot akreditācijai šāviena pēdu izpētes un autotehnisko ekspertīžu jomas, elementu sastāva noteikšanas ar SEM/EDS metodi un standartdokumentu izpētes metodi, paplašināt biroja akreditācijas sfēru ar minētajām metodēm.
3. Turpināt jaunu ekspertu apmācību – pabeigt apmācīt 10 tiesu eksperta kandidātus un iegūt 5 jaunus eksperta sertifikātus un paplašināt tiesu ekspertu kompetenci, pieciem ekspertiem pabeidzot apmācību otrā specialitātē.
4. Piedalīties 10 ENFSI un 1 CTS ekspertu prasmes pārbaudē.
5. Veikt dokumentu materiālu ekspertīžu prakses analīzi.
6. Turpināt lekciju darbu un praktiskās nodarbības tiesnešiem, topošajiem un esošajiem tiesībsardzības iestāžu darbiniekiem, organizējot 3 seminārus.
7. Turpināt dalību EMFA-2 projektā, projekta noslēgumā veikt ieviestās kvalitātes vadības sistēmas auditu Krievijas ZRTEC.
8. Noorganizēt 2 ENFSI ekspertu darbu grupu ikgadējās sanāksmes.